

Sak

Ål stavkirketuft, Ål s. p. og k. Buskerud
Undersøkelse 1959.

Dok.nr.	Dato	Dokument (type, tittel)	Merknader

Markis.

Om skatkirketøft ble det ogsaa fornuet nok sammen-
brøstet bly som ved fremgravningen viste sig i ha noen
rønneinnskrifter. Det ble derfor sendt direkte til Rønne-
arkivet. Ved indberetning av blyet fandt Aslak at det er
et blyteers som har rønne innskriftet. Forset er i Rønne-
arkivet, om jeg ikke tar feil, og Aslak kan antagelig
meddele mer om rønneinnskriften.

Hansen.

Ål kirkekrift. Hallingdal.

Oslo 29 Okt 1861.

Tegningene av utgravninger følger i kopi

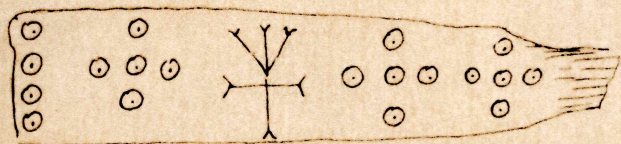
Fundene er ordnet i små hovedtykker, men fremførbegrebet er ikke laget

En byskimmel med rønneinskrift er tidligere innbragt til Aslak Liestrø

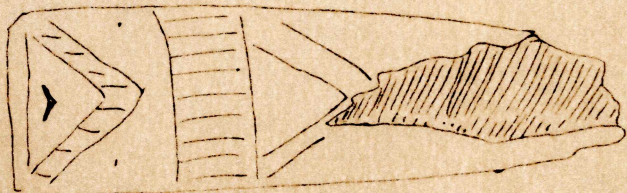
Myntene oppbevares i myntkabinettet, Oslo

Utgravningsresultatene vil bli behandlet i Norges Kirker, Biskopstid

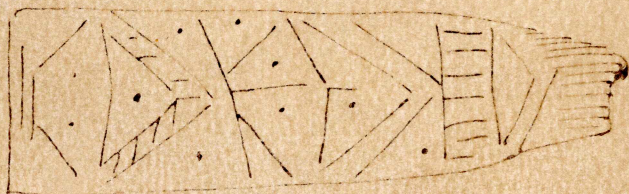
Åle stavkirke. Turm fra pyllen nær stenplaneringen i
skipets nordøstre hjørne. 1959.

håndtak (?) av ben. fra siden

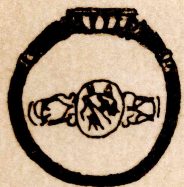
Samme fra bverside

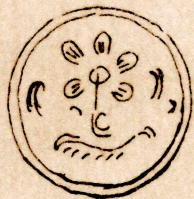
Samme fra underside.

År storkirke.

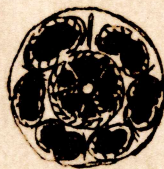
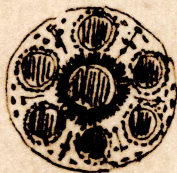
Funn fra fyllen over stenplaneringen i skip og kor.
1959.

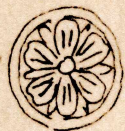
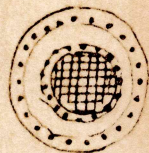
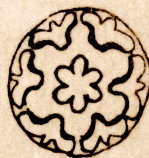
Gullring med
våpen (fugl) og
monogram H.A.

Knappen

Knappen

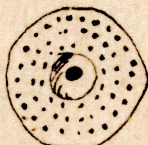
← Knapper

Presset beslag.

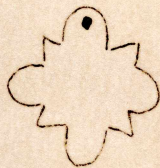

ornerte beslag.

Desuten diverse perler,
derav 3 rødt og 2 blå.
Sme.

Ål stavkirke. Funnet i og under stenplaneringen i skipet.
1959.

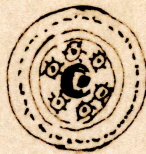
messing

messing

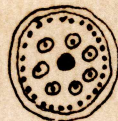
messing

sølv knapper

sølje dobben

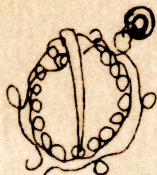
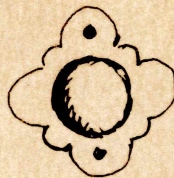
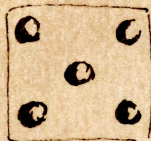
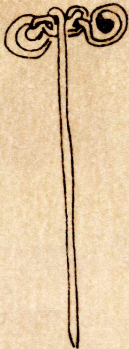

Desuten en lenke ; 22,5 cm.

sme.

Al. storkirke. Fund fra fylden over stenplaneringen i skip og kor 1959.

Ma. betalingslem?
Helen Hassen

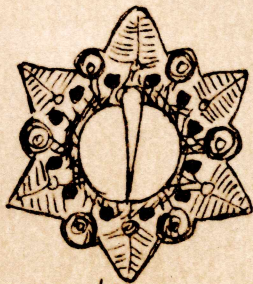
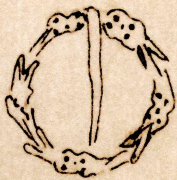

Søjle med liten
perle

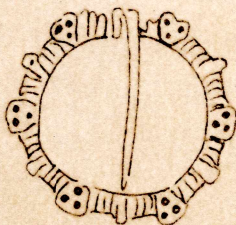
Dessuten 8 lenker (sølv?), diverse små ringe og "løv" fra søjle.

8me.

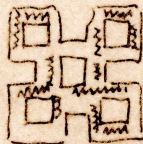
Åh stavkirke. Funn fra fjellene over stenplaneringen i skip og kor.
1959.

sølv

messing

messing

forzylt filigran

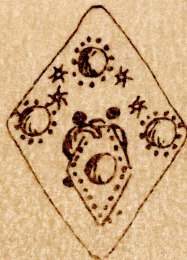
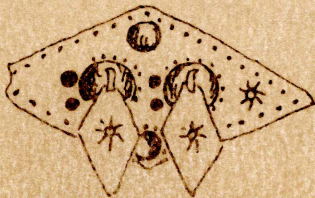
messing

messing

sølv

messing

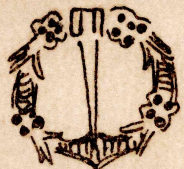

Ål stavkirke. Tunn fra fylken over stenplaneringen i skip og
Kov 1959.

stør kirket.

Funnet i og under stenplaneringen i køret 1959.

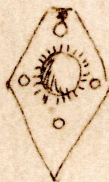
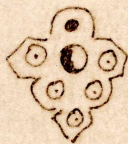
sølv(?)spenne

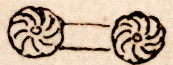
metall med rødt
innlagt farvestoff

messing blikk

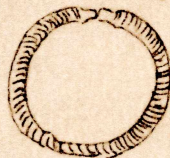

sølvspenne
sett fra siden

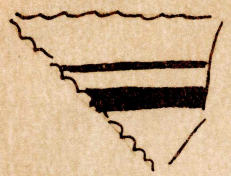
sett fra oven.

sølvnål ("sprette")

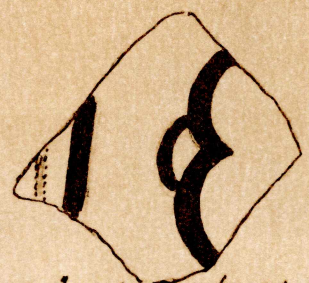

Desuten messing(?) lenke, l. 11cm → 2 blå perler, hvorav én med hull.

Sl. stavkirke. Glassmalerier funnet 1959.

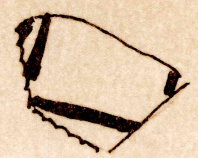
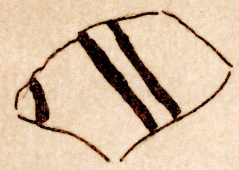

grønnlig glass
fra gresstorven

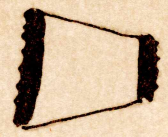

grønnlig glass
fra gresstorven

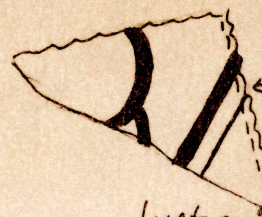
Glass funnet i og under stenplaneringen i skipet.

lyst grønt
med sortbrun
strek

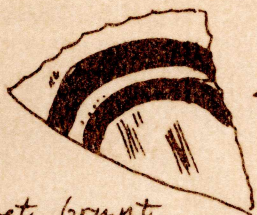

lyst grønt
med sortbrun
strek

← merke
etter
bly.
lyst grå grønt

Ål stavkirke. Glassmalerier. Funnene 1959.

Funnene i og under
stenfyllingen i

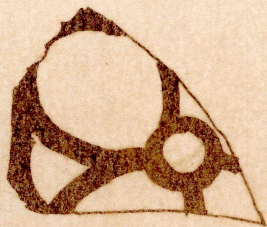
← Koret →

Tonet brunt
glass med rødbrune
buer og sorte fragmenter

rosa glass
ant. over fang.

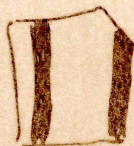
Fra fyllen over stenplaneringen i skip og kor.

oksydert

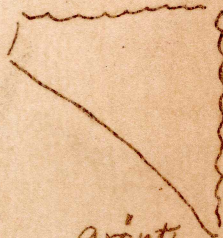
grågrønt med
rødbrune buer

oksydert

Rødt over
fang.

grønt

Hele korrekturen - rest.

58 Ål kirke, Hallingdal, Buskerud.
.....

^{STAV}
Ål kirke ble bygget i slutten av 12 århundre. Kirka som er den største av middelalderkirkene i Hallingdal, ble revet i 1880. Under rivningen ble det funnet 109 mynter, året derpå 1 og i 1891 4 mynter på kirketomta. *Samtlige kom til Universitetets Myntkabinett*
Disse 114 myntene, samtlige fra middelalderen, er tidligere publisert av Holst i oversikten over norske numismatiske kirkefunn, side 8ff.

Under arkeologiske undersøkelser av kirketomta i 1959 ble det funnet 969 mynter og myntliknende metallstykker, som ble innlevert til Universitetets Myntkabinett samme år. De arkeologiske undersøkelserne i 1959 ble ledet av arkitekt H. Christie fra Riksantikvaren.

En foreløpig oversikt over samtlige funnmynter fra Ål stavkirke, er gitt av K. Skaare i Numismatiske meddelanden XXX, side 92-101.

Av Skaares artikkel fremgår det at ca 100 mynter, funnet under rivningen av kirka i 1880, ikke ble levert til Myntkabinettet, og er kommet på avveier sehere.

Eldst blant samtlige funnmynter fra Ål stavkirke er de norske brakteatene fra Sverre Sigurdssons tid, yngst er en norsk 5-øre fra 1942.

Funnmyntenes fordeling på land og tid:

NORGE.

Sverre Sigurdssons tid.....	15.
Håkon Håkonssons tid.....	37.
Magnus Lagabøter og hans sønners tid.....	582.
Senere middelalder.....	91.
Nyere tid.....	68.

DANMARK.

Middelalder.....	53.
Nyere tid.....	55.

SVERIGE.

Middelalder.....	34.
------------------	-----

TYSKLAND og TYSKE ORDEN, NEDERLANDENE.

Middelalder.....	118.
------------------	------

Ål kirke, fortegnelse over funnmyntene.
 .....

NORGE.

Sverre Sigurdssons tid.
 .....

1.	Brakteat.	Spiral.	Schive VIII,41.
2+3.	"	To glatte ringer.	Schive VIII,6-8.
4-6.	"	Kors. Korsarmene ender i kuler.	Jfr. Schive VII,112.
7-10.	*	Trikvetra.	" VIII,3.
11.	"	M i to glatte ringer.	" VI,69.
12.	"	B " "	" VII,28
13.	"	A " "	" VII,22.
14.	"	T " "	" VII,47-48.
15.	"	I ? i glatt ring.	Jfr. Schive VIII,42.

Håkon Håkonssons tid.
 .....

16-18.	Brakteat.	Kors med kule i korsvinklene. Glatt ring	
19.	"	Kors med kule i tre korsvinkler. Glatt ring.	
20.	"	Kors med kule i korsvinklene. Perlering.	
21.	"	Forstøttet kors i glatt ring.	Schive VII,124.
22-23.	"	Patriarkålkors i glatt ring.	Schive, Tillæg, nr.28-29.
24.	"	T i glatt ring.	Jfr. Schive VII,48.
25-29.	"	" " "	" Tillæg nr.23.
30.	"	A i glatt ring.	" Schive VII,16.
31.	"	" " "	Plansje nr.
32-39.	"	B i glatt ring.	Schive Tillæg nr.14-16.
40.	"	Fugl med halvt utslåtte vinger.	Sæther gr.C nr.2.
41.	"	Gående, høyrevent løve.	" gr.D, nr.1.
42.	"	" " "	" " 6.
43.	"	Gående, venstrevent løve.	" " 9.

43a. " *quiff eller løve, høyrevent, Sæther gr. A cl. D, perlering.*

- 44-45. Brakteat. Stjerne. Schive VIII.72.
 46. " Utyd. figur. Konghellefunnet nr 47.
 Omskrift: REXETCO (mes)
 47. " Kronet hode en face, Jfr. Schive XI, 34,
 omskrift utydelig. Plansje nr.
 48-52. Fragmentariske brakteater, etter blanketten å
 dømme fra Håkon Håkonssons tid.

Magnus Lagabøters tid.
 .....

- 53-58. Brakteat. Kronet hode en face. Schive XI, 26-30.
 59-68. " " " XI, 31-38.
 69-76. " " Jfr. " XI, 34.
 77-82. " " " XI, 26-35.
 83-85. " " " XI, 22.
 86. " " Holst: "Kirkefunn, fig. 1.
 87. Brakteat. Tykkere, firkantet blankett. Tidl. upubl.
 Kronet hode en face. Plansje nr.
 88-90. " Synes å være av samme type som foregående.
 91-117. Brakteat. Kronet hode i profil. Schive XI, 36-47.
 118-120. " Kronet hode i profil.
 Bitegn: Stjerne. " XI, 49.
 121. " Kronet hode i profil.
 Bitegn: Kors. Konghellefunnet nr. 28.
 122-129. " Kronet hode i profil.
 Bitegn: Halvmåne. Schive XI, 50-52.
 130. " " " XI, 53.
 131. " Kronet hode en profil?
 Bitegn?
 132- 133. " Venstrevent kronet hode
 i profil. Schive XI, 55-58.
 134-158. Brakteat. Krone. Schive XI, 60-67.
 159-165. " " " XI, 69.
 166-171. " " " XI, 70.
 172-174. " Krone over M. " XI, 59.
 175-178. " Krone over e. Schive Supplement nr. 28.
 179-182. " Krone ?
~~180.~~
 183-273. Brakteater og fragmenter av brakteater,
 etter blanketten å dømme fra Magnus Lagabøters tid.

Brakteater 1280-1319.
 .....
 .....

274-275.	Kronet hode en face.	Jfr. Schive XII,36. Plansje nr.
276-277.	"	Schive XII,36.
278-286.	"	Schive XII,36-37. Plansje nr.
287-314.	"	" XII,32-35.
315 ^v	" Jfr.	" " Plansje nr.
316-330.	"	Schive XI,72-73.
331-338.	" Jfr.	" " Plansje nr.
339-363.	"	" XI,74-76 o.l.
364-408.	"	" XII,5-13. o.l.
409-429.	"	" XII,2-4, 14-15.
430-450.	"	" XII,26-29 o.l.
451-456.	"	" XII,30-31 o.l.
457-461.	"	" XII,18.
462-464.	" kule på hver side av halsen.	Jfr. Schive XII,18. Plansje nr.
465.	" Perlerad under krona.	Jfr. Schive XII,24. Plansje nr.

Magnus Lagabøter, tosidig mynt.
 .....
 .....

466-467.	Kvartpenning.	Schive IX,8.
468.	"	" IX,8-9.

Eirik Magnusson, tosidig mynt.
 .....
 .....

469.	Penning. Kronet hode en face/kors. Bergen.	Schive IX,13.
470-471.	Kvit penning. Kronet hode en face/kors.	Schive IX,20.
472-477.	Penning. Krone/ kors.	Schive IX,37-41.
478-496.	Halvpenning. Løve i skjold/kors.	Schive IX,29-34.
497-508.	Kvartpenning.	" " IX,35.
509-516.	"	" " IX,36.
517-536.	" Kronet hode en face/kors.	Schive IX,16-18.
537-538.	Eirik Magnusson? Kvartpenning, fragmentarisk.	

Hertug Håkon Magnusson. tosidig mynt.
.....

- 539-541. Penning. Hertugkrone/kors. Schive X, 16-17.
542-555. Halvpenning. Hode i profil/kors. Schive X.7.
556-582. Kvartpenning. H " X, 8-12.

Håkon V. Magnusson, tosidig mynt.
.....

583. Pennning. Løve i skjold/kors. Schive X, 33-34.
584-589. Halvpenning. Kronet hode en face/kors. Schive X, 20.
590-598. " " " X, 21.
599. Penning. Kronet hode en face/m i h. " X, 37.
600-602. Halvpenning. " " X, 38-39.
603-604. Pejning. Kronet hode en face/h. " X, 40.
605. " " " XI, 1.
606-617. Halvpenning. " " XI, 2-3.
618. Penning. Krone/A. " XI, 5.
619. " " Kors/A. " XI, 6.
620-622. " Krone/B. " XI, 9.
623-624. " Kors/B " XI, 7.
625-627. Kvartpenning. Krone/kors. Holst: N.N.Å. 1948,
side 69, fig. 20+21.

628. Håkon V. Magnusson? Fragmentarisk halvpenning. utyd.

Magnus Erikssons tid.
.....

- 629-635. Tosidig mynt. Schive XII, 60-65.
x 637-640. " " XII, 66.
x 641-643. " " XII, 72.
644-645. " " XII, 66-73.
646-648. " O i strålerand. Schive XIII, 9-10.
649-651. Halvpenning

640a-d tosid. Schive XII 71-71.
641.a-e. " " " 72.

649-651.	Hulpenning.	Løve, venstrevent.	Sæther type 2d.
652.	"	Løve?	" " 2a-d?
653-674.	"	To motvente kroner.	Schive XI, 12-21. Thordemans gr. XXI.
675.	"	Krone over 0.	Spec. Plansje 11, 12.
676.	"	Kronet hode en face.	Schive XII, 54.

Håkon VI. Magnusson.
.....

677-680.	Hulpenning.	Kronet h.	Schive XII, 45-47.
----------	-------------	-----------	--------------------

Olav Håkonsson.
.....

681-682.	Hulpenning.	Kronet 0.	Schive XII, 50-51.
683.	"	Som foregående, men kors inne i 0.	Jfr. Schive XII, 50-51.

Erkebiskop Jon Raude.
.....

684-686.	Brakteat.	Bispehode en face.	Skaare: Numismatiska Meddelanden XXX, side 94.
687-689.	"	Som foregående, men ikke perlering.	

Erkebiskop Gaute Ivarsson.
.....

690-692.	Hulpenning.	Øks i strålerand.	Schou 15.
693.	"	Som foregående, men mindre myntbilde.	
694-698.	"	Øks i skjold, strålerand.	Schive XVIII, 30.
699-700.	"	Korslagte øks og kors- stav i strålerand.	Schive XVIII, 29.
701.	"	To økser og korsstav i strålerand.	Schou 17.

Erkebiskop Erik Walkendorff.
.....

702-704.	Hulpenning.	Erkebispend våpen.	Schive XVIII, 14.
705-706.	"	"	" XVIII, 15-16.

Hans.
.....

707-710.	Hvid.	Bergen.	Schive XIV, 3-10.
711-716.	Hvid.		" XIV, 17.
717-718.	Hulpenning.	(det ene ekspl. synes å mangle ring foran øksa.)	Schive XIV, 37.
719.	"	Øksebærende løvd. Strålerand.	Sæther type 3b.

Christian IV.
.....

720. 2 skilling 1647.

Frederik III.
.....

721.	2 skilling	1651.
722.	"	1652.
723.	Skilling	1658.
724.	"	1660.
725.	"	1662.
726.	2 skilling	1666.
727-729.	Skilling	1668.
730.	"	166?

Christian V.
.....

731-732.	Skilling	1670.
733.	2 skilling	1677.
734-735.	"	1680.
736.	$\frac{1}{2}$ skilling	1682.
737.	Skilling	1688.
738-739.	2 skilling	1689.
740.	"	1691.
741-742.	"	1692.
743.	Skilling	"
744.	"	1693.
745.	"	1694.
746.	2 skilling	1698.

Frederik IV.
.....

747. Skilling 1700.
748. 2 skilling 1701.
749. " 1702.
750. Skilling 1705.
751. 2 wkillling 1706.
752-753. Skilling 1706.
754. " 1707.
755. 2 skilling 1709.
756. " 1710.
757. Skilling 1710.
758. " 1712.
759. 2 skilling 1715.
760. " 1720.
761. " 1724.
762. " 1725.

Christian VI.
.....

763. 8 skilling 1733.

Frederik V.
.....

764. Skilling 1763.
765-771. " 1764.

Christian VII.
.....

772-773. Sk illing 1769.
774. " 1770.
775. 2 skilling 1780.
776. Skilling 1780.
777-778. 2 skilling 1782.
779. " 1787.
780. " 1788.
781. " 1805.

Carl Johan.
.....

782. 2 skilling 1825.

783. $\frac{1}{2}$ skilling 1839.

784-785. " 1840.

786. 4 skilling 1842.

Tyske okkupasjon. (1940-1945)
.....

787. 5 øre 1942.

DANMARK.
*****

Christoffer II. (1319-1332)
.....

788. Tosidig mynt. Schlesvig. Mansf.-Bøllner nr.624.

Erik av Pommern.
.....

789-823. Hulpenning. Krone. Schive XIII,20-21.

823a.

Christoffer av Bayern.
.....

824. Hvid. Malmø. Schive XIII,28.

Christian I.
.....

825-828. Hvid. Malmø. Schive XIII,38.

Hans.
.....

829. Hvid. preget i Aalborg. Schou u.å. 111.

830-831. " København. " " 120.

832-837. " Malmø. " " 124-142.

Christian II.
.....

838. Klipping. Schive XV, 16.

Christian III.
.....

839-840. Hlaffert. Kronet C i strålerand. Schou 8.

Christian IV.
.....

841. 2 skilling 1626.
842. " 1627.
843. " 1629.
844. " 1648.

Frederik III.
.....

845. 2 skilling 1649.
846. " 1651.
847. " 1654.
848. " 1655.
849-850. " 1661.
850-852. " 1663.

Christian V.
.....

853. 2 skilling 1676.
854-859. " 1677.
860. " 1681.
861. Skilling 1686.
862. 8 skilling 1695.
863. 2 skilling 16?

Frederik IV.
.....

864-865. 2 skilling 1715.
866-867. Skilling 1719.
868-869. " 1720.
870. " 1722.

Christian VI.
.....

871-872. Skilling 1735.
873. " 1746.

Frederik V.
.....

874. 2 skilling 1761.
875-877. Skilling 1762.
878-880. " 1763.
881-886. " 1764.

Christian VII.
.....

887. Skilling 1771.
888-891. Skilling 1779.
892. " 1780.
893-895. " 1782.

SVERIGE.

Thordemans gr. XVIII.
.....

896-900. Tosidig mynt. Løve/ krone.

Thordemans gr. XIX.
.....

901-904. Tosidig mynt. Løve/ tre kroner.

Thordemans gr. XX.
.....

905. Hulpenning. S i strålerand.
906-920. " " "
921. " L "
922. " Krone "

Thordemans gr. XXII.
.....

923. Hulpenning. Kronet hode en face. Antell 150.
924-925. " " " 146.
926. " " " svensk eller tysk. Plansje nr.

Thordemans gr. XXIII.
.....

927.	Hulpenning.	Kronet S.	Antell	159.
928.	"	Kronet A.	"	153.
929.	"	"	"	154.

TYSKLAND.

Stralsund.
.....

930. Schilling u.å. ca. 1530. Jfr. Windisch-Graetz III,
side 903, nr. 13137.

931-932. Hulpenning, Scherf. Jfr. Dannenberg, Pommern,
pl. XII, nr. 285.

Greifswald.
.....

933. Witten ca. 1400. Dannenberg, Pommern, pl. VIII, nr. 209.

Rostock.
.....

934-937. Hulpenning, Scherf. Griff. $\frac{1}{4}$ Oertzen 197-198.
Plansje nr.

938. " " 15. årh. Jesse nr. 211.

Lüneburg.
.....

939-940. Hulpenning, Scherf. Jesse 199.

Wismar.
.....

941. Hulpenning, scherf. Jesse 201, Oertzen 195.

Güstrow.
.....

942. $\frac{1}{4}$ witten for 1379/81. Oertzen 458.

Lübeck.
.....

943. Hulpenning. Kronet hode en face,
strålerand. Jfr. Jesse 190.

Hulpenninger med oksehode.
.....

944. Sæther nr.5.
945. " 9.
946-962. " 13. Oertzen 182.
963. " 15.
964. " 16
965-967. " 12.
968-993. " 17-19.
994-1007. " 20.
1008-1032. " 21.
1033-1037. " 24.
1038-1040. " 25.
1040a " "

Tyske Orden.
.....

1041. Preussen. Hulpenning. Jfr. Vossberg nr.16.
Plansje nr.

1042. Livland.? Schilling?

Uidentifiserte, trolig tyske hulpenninger.
.....

1043. Rosett på kors ? i strålerand. Plansje nr.

1044-1045. Hode en face? i strålerand. Plansje nr.

NEDERLANDENE.

Gelderland.
.....

1046. Denier. Philip II(1555-1598). van Gelder & Hoch, nr228-6.

1047. Hulpenning. Nijmegen. Chijs, Gelderland, 2, pl.II, nr.18-19.

Uidentifiserte hulpenninger.

1048. Fragmentarisk. Salzwedel? Halv ørn og nøkkel?
Jfr. Bahrfeldt II, pl. II, nr. 22.

1049. Utydet figur. Plansje nr. 0,307g.

~~1050-1060~~
Utydte fragmenter, trolig middelaldermynt.

~~1050-1060~~
1050 - 1066

Myntliknende metallstykker.

~~1067-1071~~
1067 - 1071

Derti kommer 12 a-nummer.

Noter.
.....

1. Opplysningene om kirka og utgravningene kommer fra lederen av de arkeologiske undersøkelsene, arkitekt Håkon Christie, Riksantikvaren.
2. Om tittelen jarl, se Arne Bøe: Jarl, i Kulturhistorisk leksikon for nordisk middelalder, bind VII, spalte 559-564. Oslo 1962.
3. Hans Holst: Numismatiske kirkefunn i Norge, N.N.Å. 1953, side 8 og fig.2.
En oversikt over funnmyntene fra Ål kirke finner vi hos K. Skaare: En ny norsk erkebispemynt, i Numismatiska Meddelanden XXX, 1965.
4. C. Svarstad: Myntfunnene fra Urnes stavkirke, i Foreningen til Norske Fortidsminnesmerkers Bevaring. Årbok 1961 side 117-120. Oslo 1962.
5. Erik Person: Myntskatten från Kungahälla, side 6.
6. Se Schive , tab. VII, nr.55-70.

NK
HC:HH

3.2.77

Professor Olav Bø
Institutt for Folkeminnevitenskap
Universitetet, Blindern

OSLO 3

Kjære Olav Bø,

I Ål stavkirketuft ble jeg stilt overfor en gravskikk som jeg ikke har truffet på annensteds. Jeg vil nevne den for deg i håp om at du kjenner liknende forhold eller kan fortelle noe om den.

Da Ål stavkirketuft ble gravet ut i 1959, ble det funnet adskillige graver under stavkirkens fundamenter. Stavkirken, som ble revet i 1880, antas å være bygget en gang omkring år 1200. De fleste av gravene må være eldre enn kirken og må tilhøre en gravplass fra tiden før stavkirken ble reist. Da gravene ligger tett i tett og er orientert, er det mest sannsynlig at det dreier seg om kristne graver. Bare et fåtall av dem ble utgravet og undersøkt, men ingen av disse inneholdt gravgods, hvilket også bestyrker inntrykket av kristen gravskikk. To graver som lå på linje etter hverandre inneholdt imidlertid en sigd eller et lja-blad som lå med eggen ned. I den østre graven lå jernredskapet i østenden av graven med spissen vendt skrått ned mot vest. I den vestre graven lå det omtrent midt i graven med spissen vendt mot øst. I begge tilfeller må spissen altså ha vært rettet mot den dødes føtter. I begge graver var det plassert i øvre del av gravfeltene. Etter funnomstendighetene å dømme må redskapet være plassert i graven den gang den døde ble gravlagt og graven på det nærmeste var gjenfylt.

Det er mulig at de to gravene er anlagt samtidig, selv om de arkeologiske forhold ikke kan si noe sikkert om det. Det ser jo ut til at de samme forestillinger har gjort seg gjeldende ved begge begravelser, og det ville være av interesse å vite hva de har gått ut på.

Med vennlig hilsen

Håkon Christie

UNIVERSITETET I OSLO

INSTITUTT FOR FOLKEMINNEVITSKAP
NORSK FOLKEMINNESAMLING
INSTITUTE OF FOLKLORE

Postboks 1014,
Blindern, Oslo 3

OSLO 9. februar 1977.
Tlf. *46 68 00

Kjære Håkon Christie!

Takk for brev! -

Det er ikkje lett å svare på det du spør om. Eg har synt brevet t konservator Inger Christiansen her ved instituttet, og vi er komn til at det kan vere tale om to grunnar til plassering av sigd ell ljà (med eggen ned) i graver. Men meir enn gissingar kan ein knapt kalle det.

Den eine grunnen, og vel den rimelegaste, er at det kvasse stålet skal binde daudingen til grava og såleis hindre at han blir atter gangar til skade og redsle for dei attlevande. Det finst drastisk parallellar, t.d. at føtene vart nagla fast eller ryggen broten for å hindre at dei gjekk att.

Den andre grunnen kan vere at dei døde stundom fekk med seg ein reiskap i grava. Det kunne då tyde på at desse gravene ikkje inne held stormannsluk, men som sagt er denne tanken endå meir hypotetisk enn den første.

Vi veit dessverre ikkje meir å svare.

Med beste helsing

8. no 186/77

Oslo 10 febr. 1944.

Universitetets Oldsaksamling.
Middelalder avdelingen.

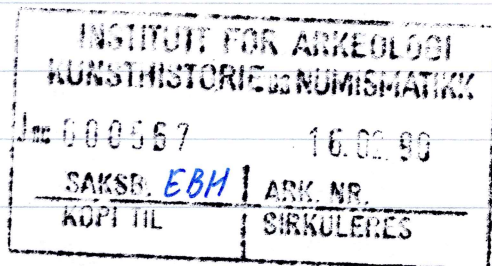
St. Stavkirkebygd.

Ved utgravningene i St. Stavkirkebygd i 1959 ble det funnet en
døt grav. I to av dem lå det en sigd eller et hjæbled plassert på en
måte som gjør det rimelig at det har noe med gravskikk å gjøre. Fyrtår
i den andre del av skrovet og skulle het Olav Pø, som indikerer en
hjelmer spesielt til denne form. Kopier av korrespondansen vedlegges.
De to sigde eller hjæbled kan nr. 92 og 93 i funnfortegnelsen.

Med vennlig hilsen
Kåre Rasmussen

Ål, 12. febr. 1990

Oldsaksamlinga

Ål Stavkyrkje

Av reistane av den nedrivne stavkyrkja i Ål, har kyrktjømuseet her til oppbevaring ein del utskorne tre-masker som har sitti på toppen av "stavane" dvs. søylene. Men etter teikningar av kyrkja var det fleire søyler enn dei maskene som er her. Har Oldsaks-samlinga fleire masker frå Ål kyrkje? Dersom ~~det~~ så er tilfelle, ville eg gjerne få tilsendt kopi / fotokopi av bilete av desse maskene.

I 1959 hadde Håkon Christie utgraving av Ål Stavkyrkje-tomt. Også under Torps stavkyrkje er det grave, men bygningsmessig - dvs. nytt fundament for nokre av svillene. Finnst det nokon rapport frå utgravinga i Ål Stavkyrkjetomt + evt. registreringar ~~av~~ av funn frå Torps stavkyrkje, ~~det~~ så ville eg gjerne få kopi av dette. (Det vil bli oppbevart i Ål Bygde-arkiv)

På forhånd takk.

Helsing Thor Warberg

UNIVERSITETET I OSLO

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, KUNSTHISTORIE OG NUMISMATIKK
FREDERIKS GATE 3
0164 OSLO 1

Thor Warberg

3570 ÅL

Deres ref.:

Oslo, 27.03.1990

Vår ref.: (bes oppgitt ved svar) Jnr. 557/90/EBH/es

ÅL STAVKIRKE

Beklager sent svar.

Det ser jo ut på tegningene av kirken som om det må ha vært 10 av disse søylemaskene. I 1930-årene fantes det 7 tilbake. Senere er ett av disse blitt borte. Jeg legger ved en fotokopi - bildet er tatt i 1927. De resterende 6 kjenner du jo selv.

Jeg vedlegger også lister over det vi har av funn fra Ål og Torpo. Dvs. det er H. Christies utgravningsfunn fra Ål. De andre gjenstandene fra Ål er alle beskrevet i Buskeruds Kirker bd. I.

Når det gjelder de gjenstandene vi har fra Torpo. vedlegger jeg en liste. Det ser ut til at alle katalognummer over 28000 stammer fra Anders Bugges utgravning i 1956 (?), men de er katalogisert til litt forskjellig tid.

Det eksisterer ingen egentlige rapporter fra noen av gravningene. Fra gravningen i Ål har vi noen meterstore tegninger. Jeg legger ved det jeg fant i akkrivskuffen forøvrig under "Ål kirke!".

Jeg vet ikke om dette er tilfredsstillende. Skriv tilbake hvis det er noe mere.

Med hilsen

Erla B. Hohler
førstekonservator
Middelalderavdelingen

Besøksadresser:

Oldsaksamlingen,
Frederiks gate 3, Oslo
Telefon (02) 41 63 00
Telefax (02) 41 10 12

Myntkabinettet,
Frederiks gate 2, Oslo
Telefon (02) 41 63 00
Telefax (02) 41 10 12

Klassisk arkeologi/kunsthistorie
Niels Treschows hus, 3. etasje,
Blindern, Oslo
Telefon (02) 45 68 15

Vikingskipshuset,
Huk Aveny 35,
0286 Oslo 2
Telefon 43 93 79

Klipp i middelalderarkivet

Blinnegardslia, 9. aug. 1991

Martin Blindheim

Eg legg ved ein avisartikkel om seylemaskene i storkyrkjene i Hallingdal.

Takke for brev og oppmuntring for vel eit år sidan.

Maskene er eit svært interessant emne.

Skulle eg som rein amatør ha gjort grove mistale i artikkelen, så tek eg gjerne mot korrektiv!

Med beste helsing

Thor Warberg

3570 ÅL

Vedlegg